

Közgazdász

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

III. ÉVFOLYAM, 9. SZÁM.

Ara: 30 fillér.

1961. ÁPRILIS 25.

AZ ELSŐ ŪRREPŪLÉS RŐL

Dr. Háy László, az egyetem rektora:

Miután a Voszok ūrhajó első útjáról a világról sikerrel visszatért a Földre, lehetett olyan véleményt hallani, hogy 1961. április 12-én az emberiség történetének új korszaka kezdődött. Szerintem ez a felfogás téves. Az emberiség történetének új korszaka 1917. november 7-én kezdődött és a Voszok, ennek az új korszaknak egyik nagyszerű alkotása.

Újból bebizonyosodott, hogy nincs olyan akadály, amelyet a szovjet nép Lenin pártjának vezetésével le ne tudna küzdeni. Szeretettel és nagyrabecsléssel gondolunk az alkalommal is erre a népre és erre a pártra, amely minden, szocializmust építő népek példát és utat mutat.

A Szovjetunió előnye az ūrhajózás területén világátszó bizonyítéka annak, hogy a szocialista világszisztem az anyagi termelésben is meg fogja előzni a többi országokat, mint ahogyan a tudomány és kultúra fejlődésében már megelőzte. Gagarin ör-

nagy cselekedete tükröződése annak, hogy a szocialista társadalom talaján milyen hősök nőnek fel: hősök, akik életüket kockáztatják a szocializmus ügyéért a béke szolgálatában. Meggyőződésem, hogy a szocialista tudomány e nagy próbatétele és Gagarin hőstette a béke megőrzését mozdítja elő.

Az ūrhajózás korszakában a tudomány régi, eddig megoldatlan problémái kerülhetnek megfejtésre és a kozmosz tanulmányozásával új tudományágak fognak születni.

Nagyszerű perspektívák nyíltak meg a szocializmust és kommunizmust építő mai ifjúság előtt, amelyből az a következtetést vonhatjuk le, hogy egyre gyarapítania kell tudását és erősítenie emberi helytállását.

Ezt gondolom azokban a napokban, amikor a tudomány diadalát, a hősiesség dicsőségét, az emberi elme hatalmát és a szocialista erkölcs győzelmét ünnepelem.

den tisztelet és becsület megilleti.

Dr. Nyilas József, tudományos munkatárs:

Nehéz szavakat találni annak a csodálatos hőstettnek az érzékeltetésére, melyet a szovjet nép, a szovjet tudósok, mérnökök, munkások és személyesen Jurij Alekszejevics Gagarin hajtott végre 1961. április 12-én. Ez a nap és Gagarin őrnagy neve méltán vonul be a világtörténelembe. Amióta az ember megjelent a Földön — mintegy 1 millió éve ennek — sok csodálatos, nagyszerű felfedezés, új és nagy tudományos és technikai vívmány született — a tűz, a kerék, a gőzgép, az elektromosság, a repülőgép, az atomenergia stb. — s mindezek az emberi géniusz dicsőségét hirdetik.

Mégis úgy érzem, hogy az első ūrhajós, J. A. Gagarin hőstette több az ember minden eddigi tudományos sikerénél. Több és nagyobb, mert minden eddigi felfedezés csak egy-egy láncszeme volt annak a harnak, melyet az ember itt a földön vívott a természettel szemben. Az első

űrtutazás viszont világtörténelmi fordulópontot jelent, mivel az ember millió esztendő fejlődés után most jutott el addig, hogy áttörhette a világról kapuát s megtette a sorsdöntő lépést a kozmosz meghódítására is. Ezzel megvalósult Ciolkovszkij, a nagy orosz tudós jóslata, az emberiség kilépett bölcsőjéből, a Földről.

Megható és mindenki számára elgondolkodtató, hogy az egész emberiség e hatalmas vívmányát a szocializmus első országának, a Szovjetunióknak a népei, tudósai, mérnökei, munkásai tették lehetővé és a szovjet népek hősa fia J. A. Gagarin valósította meg. Azok a népek, amelyek még 40 évvel ezelőtt az akkori cári Oroszországban nyomorban, tudatlanságban, elmaradottságban éltek, abban az országban, ahol a lakosság 70 százaléka írástudatlan volt. Ezzel a tettel a szovjet népek most már nemcsak a társadalmi haladás, hanem a világról meghódításában is utat nyitottak az emberiség számára. Kell-e e ténynél lelkesítőbb, ragyogóbb bizonyítvány a szocialista társadalmi rendszer nagyszerűségéről?

Lelkes hangulatú röpgyűlésen ünnepelték egyetemünkön a szovjet tudomány újabb nagy diadalát, az első ember ūrtutazását. Ebből az alkalomból a röpgyűlés résztvevői a következő táviratot küldték:

A SZOVJETUNIÓ TUDOMÁNYOS AKADÉMIAJÁNAK, MOSZKVA

Hatalmas lelkesedéssel tölt el bennünket, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem hallgatóit és dolgozóit az, hogy a Szovjetunió a világtörténelemben először sikeresen megvalósította az ember ūrrepülését.

1961. április 12-e mindörökké dicsőséges dátumként vonul be az emberiség történetébe, mint az emberiség természet feletti uralma új korszakának kezdete.

Nem véletlen, hogy az első ūrhajót, az első ember ūrtutazását az első szocialista ország, a Szovjetunió valósította meg. Ezt a szocialista társadalom fölénye tette lehetővé. A szovjet társadalom, tudomány és technika e mindörökké felejtethetetlen sikerét minden szocialista ország és minden haladó ember, köztük mi, magyarok is, magunkénak érezzük és osztozunk a szovjet nép örömeiben.

Ebből az alkalomból legfőbb jökványságainkat küldjük mindazoknak, akik az ember első ūrrepülésének előkészítéséhez, megvalósításához hozzájárultak, és külön köszöntjük Jurij A. Gagarin elvtársat, ki félelmet nem ismerve, első ūrtutazásán szerzett örök és hervadhatatlan dicsőséget a Szovjetunióknak és vele az emberiség jövőjének, a szocializmusnak.

Mielőbbi újabb, ragyogó sikereket kívánunk! A budapesti Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem oktatói, hallgatói és dolgozói.

A kubai ifjúság dolgozik és harcol a forradalomért

1960. október 21. és 24-i között tartotta első plenáris ülését Havanában a Forradalmi Ifjúsági Szövetség. Az összejövetelen megvitatották a plenáris ülés forradalmi céljait: hatalmas egyesült ifjúsági szervezet megteremtését, amely hatékonyabban és szélesebb területen tud részt venni a kubai forradalom építómunkájában.

A plenáris ülés munkája megkönnyítése érdekében egy hónappal az ülés előtt elkészítették az „Ifjú forradalmárok útmutatóját”. Az útmutató tartalmazza a kubai forradalom legfontosabb vonásainak általános elemzését, vívmányait, tájékoztat a forradalmi ifjúság tevékenységéről.

A Forradalmi Ifjúsági Szövetség 1960. január 28-án alakult meg. Eredetét és fejlődését a dicsőséges Forradalmi Hadsereg erkölcsi ereje és lelkesedése határozta meg, azé az új és felkelő hadseregé, mely a Batista-zsarnokság el-

leni küzdelemben jött létre. Munkásokból, parasztokból áll, és a győzedelmes harc során a hegyekben harcoló gerillák-ból Fidel Castro vezetésével valódi forradalmi hadsereggé vált.

Ez az oka, hogy az ifjúság olyan szívesen követte a forradalmi szervezet hívását, amely vezetői között nemcsak civilek vannak, hanem a Forradalmi Hadsereg tagjai is. Előnlöke Joel Iglesias, aki a legfiatalabb parancsnok Kuba forradalmi hadseregében. Mindössze tizenkilenc éves, de testét ellenséges golyók okozta sebek borítják. Ez a kubai ifjúság szemében a hazafias bátorság és hősiesség jelképe.

„Szervezetünk iskola volt a fiatalok ezrei számára, amely megtanította őket megérteni a kubai forradalmat és dolgozni érte. Sorainkban szilárdult meg ifjúságunk hazafias érzése, és támad fel küzdőszellemük a kubai nép legfőbb ellensége az Észak-Amerikai imperia-

V. Majakovszkij:

MÁJUS 1

Ragyogj!

Egek napszeme, tiéd az erő!

Pokolba a felhővel,

mely kényesen lebeg!

Vidám gyűlésre, csillagok, most bújjatok elő! Oszlatok, mint burzsujak, ti kövér fellegek! Gyere ki ember!

Gyere ki, munkás!

Bújj elő!

A pince-sötétből fel, gyülekezz!

Gyanakszol?

Nézz hát, van itt, amit láss!

Indulj!

Gyere!

Fuss ide!

Jól igyekezz!

Ész manométere!

Mérd ma a számot,

Számold,

hány lobbanó szív tüzel itt.

Keleti szélvész vihara támad?

Kavarja a munkások porszeméit?

Gyere, te kormos, kátránytól ragadó!

Ne állj egyedül!

Eljött a te órád!

Ma itt

150 millió

menetel —

300 millió láb.

Dalolj!

Menetelj!

Zengő riadót fújj!

Határok omlanak!

A régi ellen, rajta!

Egymilliárd és ötszázmillió ujj!

Pipacs színű zászlód

emeld a magasba!

Lázás ének, lázadj!

Láncodat leragad!

Nézzétek — mifelénk —

lüket és

dagad,

és 12 milliárd szív-dobbanás árad

értetek,

— értitek? —

egyetlen perc alatt.

Jöjjetek!

Gyűljetek!

Földkerekség népe!

A Szovjet nyújt kezét,

ingyen, nincs is ára.

Serkenj

egyeséges május elsejére

és másodikára

és századikára

Bedő Gyula, az MSZMP egyetemi titkára:

12-én reggel az első telefoncsöngetés jelezte számomra a nagy örömhírt: a vonal másik végén Barla Szabó elvtárs figyelmeztetett, hogy kapcsoljuk be a rádiót, mert a TASSZS rendkívüli közleményét fogják ismertetni. Így volt. Néhány tömönatban közölték, hogy a Szovjetunió fellötte az első, embert szállító ūrhajót.

Ettől kezdve nagy várakozással hallgattuk egész nap a rádiót, és figyeltünk minden szót, ami tájékoztatást jelentett az ūrhajó sorsával kapcsolatban.

Ezen a napon a pártbizottságon is megnőtt a forgalom. Jöttek az elvtársak, hogy a nagy örömben osztozzanak, és együtt hallgassuk az újabb fejleményeket. Az öröm tetőfokra hágott, amikor vettük a hírt, hogy Gagarin sikeresen földet ért. Csodáltuk az embert, az emberi agyat, amely ilyen — mi laikusok számára, szinte — észsel fel nem fogható — konstrukciók megalkotására képes, és „igaz embert”, aki ily nagy

tette vállalkozott, hogy megnyissa az utat az ūrtutazás újabb távlatai felé. Az ūrhajó sikeres útja a természet ember szolgálatába állításának világtörténelmi jelentőségű tette s mérföldkő, a szocialista rendszer magasabbrendűségének lebilincselő bizonyítéka. Mégis az első nap gondolataink, találgatásaink középpontjában Gagarin őrnagy személye állt. Mindent egyszerre szeretnénk volna róla tudni.

Abban valamennyien egyetértettünk, hogy nagy és nehéz feladatra vállalkozott az első ūrtutazó, az életkorát tekintve azonban „nézeteltérések”, merültek fel. Voltak, akik 35—40 év közöttire becsülték, mások 25—35 év közöttire. A „vita” csakhamar eldőlt. Ebéd után boldogan koccintottunk a szocialista rendszer, a tudomány nagy győzelmére, az első ūrhajós, s valamennyiünk egészségére. Bevallom, nekem e pillanatban nem Gagarin, hanem a felesége jutott eszembe: erős ez az asszony. Férje sikerének ő is részese: min-

itt kiképzést, s a táborszisztem után az ún. „Camillo Ifjúság” folytatja munkáját a gyárakban, termelőszövetkezetekben, iskolákban. Itt csak fiúk vannak, de a sikéságon egy „City” készül a lányoknak, ahol — ha elkészül — 10 000 lány fog dolgozni, tanulni. Modern nevelést kapnak a lányok, kézműipari és mezőgazdasági munkát végeznek és 6k is kiveszik ruháikat a hős kubai nép forradalmának megvédésében.

Tanulás és kollektív felelősség

Tantárgyakról — fegyelemről

Megbeszélés a levelezőkkel

Gondolatok Sz. V. Nyemcsinov konzultációja után

80 ezer 14—18 éves fiatal kap

Az eredmények a felvétel és az egzisztenciára törekvés tükrében

Páris elvtárs vitaindító cikkében elgondolkoztató adatokra hivatkozott. Ezen adatok szerint az összes hallgatók tanulmányi átlaga fél-évkor 3,63 volt, a munkás, illetve paraszt származású hallgatóké pedig 3,46. Ha a valóssággal „férfiasan” szembe akarunk nézni, akkor jobb, ha a munkás-paraszt származásúak átlagát nem az össz-átlaggal, hanem a többiek átlagával állítjuk szembe. Ez az átlag 3,85, tehát a különbség közel négy tized! Kb. ezt a különbséget szoktuk tapasztalni más években is, egyes évfolyamok és egyes tantárgyak viszonylatában is.

Az átlagok közötti nagy különbség láttán első pillanatban úgy tűnik, hogy a munkás és paraszt származású hallgatók problémája messze van még a megoldástól, a munkás és paraszt származású hallgatókra nézve hátrányos körülmények még ma is igen jelentős mértékben hatnak. Vagy talán azt kellene következtetnünk, hogy a munkás és paraszt származású fiatalok kevésbé tehetségesek, mint a többiek?

Csak a legelfogultabb reakciók vallják azt, hogy a munkások és parasztek gyermekei már születésüknél fogva alacsonyabbrendűek, kevesebb szellemi képességgel rendelkeznek, mint más osztályokhoz, illetve rétegekhez tartozók gyermekei. Ennek a négyülölő állításnak a hamis voltát számos tény bizonyítja a szocialista országokban.

Fel szeretném azonban híjni a figyelmet arra, hogy más kérdés az, hogy a népesség egészében azonos-e a különböző társadalmi osztályokból, rétegekből származó fiatalok képesség szerinti összetétele és megint más kérdés az, hogy a népességnek meghatározott körülmények között, valamilyen elv szerint kiválasztott csoportjában (pl. az egyetemi hallgatók között) egyforma-e a különböző rétegekből származók képesség szerinti összetétele. Bizonyos körülmények már az egyetemre való jelentkezésnél módosíthatják a népesség egészében fennálló helyzetét. Ilyen körülmény lehet pl. az, hogy az értelmiségi és kispolgári szülők általában állhatatosabban törekednek arra, hogy gyermekeik felsőbb iskolát végezzenek, mint a munkás és paraszt szülők jelentős része.

Igen sok értelmiségi és kispolgári szülő, gyermeke jövőjét nem tudja másképpen elképzelni, minthogy diplomás ember lesz belőle, függetlenül attól, hogy rendelkezik-e ehhez megfelelő képességekkel. Ugyanakkor a tehetséges munkás és paraszt származású fiataloknak egy része nem jelentkezik az egyetemre.

További módosítási tényező maga az egyetemi felvétel. Ismeretes, hogy az egyetemi hallgatók felvételénél meghatározott irányelveket, érvényesítünk annak érdekében, hogy az egyetemen a szocializmus hű, többségükben a munkásságból és a parasztságból származó, tehetséges, szakmájukat jól értő kommunista szakembereket nevelhessünk. A feltétlenül helyes elvek alkalmazásának itt most egy olyan következményére szeretnénk rámutatni, melyet indokolatlanul — talán egy bizonyos félreértés veszélye miatt — igen sokan figyelmen kívül hagynak.

Az egyetemre való bekerülés útját egyetlen becsületes és jóképességű értelmiségi vagy kispolgári származású fiatal elöl sem zárjuk el. Ugyanakkor a képességek szempontjából minimálisan megkövetelt szintnél nem sokkal jobb jelentkezők közül előnyben részesítjük a munkás és paraszt származásúakat. A volt kizsákmányoló

osztályokból származók közül pedig csak azok jöhetnek szóba a felvételnél, akik — amellett, hogy a szocializmushoz való feltétlen hűségükrol a lehető módon meggyőződünk — kiváló képességek. Mindebből az következik, hogy bár a munkás és paraszt származású hallgatók között éppúgy találhatunk kiváló képességeket, mint a többiek között, a kiváló képességek aránya kisebb és a kevésbé jó képességek aránya nagyobb az egyetemre felvett munkás és paraszt származásúak között, mint a más származásúak között. Ha valaki az egyetemre felvett, különböző származású fiatalok tulajdonságainak a vizsgálata alapján akarná eldönteni, hogy mi jellemzi az egyes rétegek tagjait általában, akkor többek között azt a különös megállapítást tehetné, hogy a volt kizsákmányoló osztályokból származók kiváló képességek.

Nilvánvaló, hogy a munkás- és parasztszármazású s a többi hallgatók átlagos tanulmányi eredménye közötti jelentős eltérésnek egy része (sajnos, aligha lehet megállapítani, hogy mekkora része!) a képesség szerinti megoszlás különbözőségéből adódik. Nagy hiba lenne ezt csak azért figyelmen kívül hagyni, mert ezt az igazságot egyesek összetéveszthetik az előjáró-

NEM TUDOK EGYETÉRTENI

a vitaindító cikk azon megállapításával, amely a munkás és paraszt családok kulturális helyzetét egyoldalúan értékeli. Valóban döntő változás következett be a felszabadulás után az említett családok életében. Figyelembe kell venni azonban azt is, hogy néhány családban még mindig vannak nagy nehézségek. Azok a hallgatóink, akik ilyen környezetből kerültek egyetemünkre, hátrányban vannak a többiekkel szemben. Ez csak átmeneti probléma lehet. A parasztság helyzetét egyértelműen megoldja a szocialista átszervezés; és a közösség munkájának eredménye csak a gazdasági jólét és a kulturális igény szakadatlan fejlődése lehet. Ez a tény a hallgatóktól nem azt kívánja, hogy sodorni hagyják magukat az „árral”. A passzív szemléletű legyenek a szükségzerű fejlődésnek, hanem aktívan a nehéz feladatokat mindjárt megoldva maguk is elősegítsék a „teljes fordulatot”.

Nem kívánom kiszakítani a munkás-paraszt származású hallgatók problémáját az egészről, hiszen az értelmiségi és más származásúak között is vannak gyenge és jó tanulók. Általában szeretném a gyenge tanulmányi eredmény okát megkeresni.

A diákokthozban elhelyezést nyert hallgatók szinte az egész ország területéről kerültek egy közösségbe. A vidéki középiskolák oktatási színvonala között nagy különbség

ban említett esztelen ellenséges rágalomokkal. A „szégyenlős” szemhünyás azzal a következménnyel járhat, hogy nagy energiát pazarlunk el egy nem létező kísértet hajsztására, amelletl zaklatásunkkal aláássuk a kevésbé jó képességű munkás-paraszt származású hallgatók önbizalmát. Előbb-utóbb eljutunk ugyanis oda, hogy a munkás- és parasztszármazású hallgatók hátrányos helyzetét teljesen felszámoljuk, de a fentiekben kifejtett okok miatt még akkor is lesz egy bizonyos el nem hanyagolható különbség a származás szerint számított csoportátlagok között.

Úgy gondolom, hogy a Közgazdász hasábjain folyó vitában is helytelen lenne a fentieket figyelemkivül hagyni. Ugyanakkor szükségesnek tartom hangsúlyozni, hogy a valóságban meglevő problémák mielőbbi megoldása érdekében meg kell tennünk minden tőlünk telhetőt. De magán, azon a tényen is, amelyre a figyelmet fel kívánom híjni, bizonyára lehet változtatni a felvételt megelőző „beiskolázás” megjavításával. Ez nemcsak bennünket érint, hanem általánosabb társadalmi feladat. El kell érünk, hogy minden tehetséges munkás- és parasztszármazású fiatal jelentkezzen az egyetemre.

Köves Pál

mutatkozik. Csak az egyetemen eltöltött évek alatt alakul ki reális kép. A diákokthozban megvan a közös tanulásnak a feltétele. Ezt a legtöbb csoport nem hiszálja ki. Nem alakul ki az egészséges közösségi szellem. Nincs versengés, ami a közösség minden tagjára ösztönözhet. A versengés csupán az egyének presztízsének harca, az individuális szellem megteremtője.

Túlzsáknak találok a diákokthozban kapcsolatban megemlíteni „kulturálatlan” környezetet. A tanulásához megvan minden szükséges feltétel itt. A feltételek minőségében kell még változtatni az állami vezetésnek és a diákokönkormányzatnak. Régi vitát szüntetne meg, ha a diákokthozban elhelyezése az egyetemi tanuló csoport beosztása szerint történe meg. A diákbizottság valóban nem tett meg mindent a lakócsoporthoz tudatának, viselkedésének helyes arányú nevelése érdekében. Úgy vélem azonban, hogy a diákokthozoknak második félévi programja komoly tényező abból a szempontból, hogy a hallgatók szocialista gondolkodását kiforgatja. Nagy feladat a kollégiummá való alakulás. Ez a munka sok kitartást igényel. Célunk elérése a jobb tanulmányi eredményt is jelentené, hiszen egy szervezett közösség munkájának értékét ezen a téren is ki lehet mutatni.

Nagy Aladár

A hírnök

Érdekes módon tudták meg a másodévesek a nagy hírt az ember ürrepüléséről...

Egy kedves kolleganóm, akivel nemritkán előfordul, hogy kissé tovább alszik a kelteténél, ezen a napon is későn ébredt. Ahogy kinyitotta a szemét, első gondolata volt, hogy a lehető leggyorsabban felöltözik és ha kissé késve is, de már az első órára bejön az egyetemre. A következő pillanatban viszont eszébe jutott, helytelen lenne ez a viselkedés, megvárta az előadó elvtársat és társait is kiközköntené az elmélyült figyelésből. Szóval... csak kilencre jött be. És ezért szeretnék neki

köszönetet mondani minden másodéves hallgatótársam nevében. Ugyanis ő volt az, aki reggel negyed kilenckor meghallgatta a Kossuth-rádió közleményét és ő volt az, aki megérkezve az egyetemre, elsőnek közölte a hírt velem (amit valaki rögtön fel is írt a táblára).

A rossz nyelvek szerint kolleganóm közel két éve várta ezt a pillanatot (jobb szimata van, mit a nyugati újságíróknak, vagy az átlagos pesti polgárnak?) és eközben, ha csak nem volt valami sürgős dolga, igyekezett a reggeleket otthon töltetni, hátha befut a szenzációs hír!

G. Gy.

Szóvá kell tenni...

Politikai óra és politikai érdeklődés

Arra gondoltam, hogy a Közgazdászban szokásos nyílt levél formájában, „Kedves Barátom!” megszólítással kezdem a mondanivalóm. Úgy vélem azonban, hogy cikkemben az egyes szám használata túlzott szerénység lenne és a legrosszabb esetben is a Kedves Barátaim és Barátaim! megszólítás közelítené meg a valóságot, ugyanis amiről szólni kívánok, sajnos, nem egyedi jellegű.

A politikai órák elindítása a KISZ részéről hasznos kezdeményezés volt. A cél világos: a politikai tájékozottság elmélyítése, az újságolvasás állandóvá tétele a hallgatók között.

Szóvá sem tenném a dolgot, ha nemrég az egyik KISZ csoportgyűlésen nem hallottam volna a következőket egy tájékoztató szájából, amikor szemére vetették, hogy politikai állásfoglalása nem elég pozitív. „Részveszek a politikai órákon, kifejttem véleményemet. Meggyőződhetek róla, hogy azonos a tiétekkel. Véleményem szerint máshol nincs mód a politizálásra.”

Furcsa szemlélet, amely a politikai órák helytelen értelmezéséről, lényegének tökéletes félreismeréséről tanúskodik. Persze, nem azt várjuk, hogy az előadók közötti szünetben a hallgatók kerekded kis beszélgetéseket tartanak aktuális kérdésekről, miként ezt teszi a Hyde-park szónokai hordók tetejéről. Egészéges, józanhangú politizálás, a világ és a belföld dolgai iránti őszinte érdeklődés — ez hiányzik sok közgazdásznál. A szovjet ürrepülés jelentősége vagy a kongói, laoszi események megismerése, értékelése többet kíván, mint heti két órá. A politizálás nem órárendi probléma. Rá kell döbbernünk, hogy ezek a kérdések húsunkba és vérünkbe isznak. Beszélgetésekre, vitákra van szükség; az egyetemen és az egyetemen kívül, otthon a családban és barátai körben. Ezt nemcsak a KISZ és a párt követeli tőlünk, de saját érdekünk és lelkiismeretünk is.

Gedai Károly

Író - irodalmi életünkről

Dobozy Imre előadása

A Veres Pálné utcai diákokthozon április 18-i kollégiumi estjén megjelent Dobozy Imre író, a Magyar Írószövetség titkára is. Érdekes előadás keretében ismertette a mai magyar irodalom helyzetét, foglalkozott az Európai Írókötöség munkájával, s röviden néhány szót szolt saját terveiről is.

A feltett kérdések igen színvonalasak voltak, melyekre az író szintén nagy részletességgel, mélyen elemző módon válaszolt.

Az Európai Írókötöség megalkulásával kapcsolatban kijelentette, hogy szerinte megvan a reális alap arra, hogy a szervezet egybehangolja a keleti és a haladó nyugati írók, költők munkásságát, vagy ahogyan mondta, a békés egymás mellett élését, mely jelen esetben egymás megértését, tisztelését és népszerűsítését jelenti. Már az is nagyon lényeges, hogy a szervezet alapszabálya kimondja, hogy tagjai között fasizta és kommunista-ellenes írókat nem tőr meg. A szervezet tagjai között 24 magyar író is található, s még ebben az évben újabb íróinkat és költőinket veszi fel tagjai sorába.

A mai parasztság írói ábrázolásával kapcsolatban elmondta, hogy most már írónknak teljesen új szemzőgöböl kell vizsgálni a parasztság problémáit, hiszen a parasztság gondolkodásmódja és egész jelleme, legnagyobb részt éppen a kialakult közönségek hatására igen gyors változáson ment át, és az írók feladata ennek a gyors változásnak az észrevétele és művészi eszközökkel való ábrázolása. Az írók előtt most már nem a közösségbe való belépés problémája kell, hogy előtérben álljon, hanem a közösen folyó új élet, mely számos öszszettközés révén teremti meg a parasztság új arcúlatá kialakulásának lehetőségét. Mint mondtotta ő maga is egy falusi témájú művén dolgozik jelenleg.

Többek között Dobozy Imre megemlítette azt is, hogy nemrég levelet kapott Salvatore Quasimodo olasz Nobel-díjas költőtől, melyben bejelenti, hogy elfogadja a Magyar Írószövetség meghívását és a közeljövőben látogatást tesz hazánkban.

A megjelent hallgatóság nagy tetszéssel fogadta az író előadását. — szigeti —

„Magyar tájak, magyar táncok”

Nátrádi: Éjfélt után című számát adja elő táncscsoportunk

Jólsikerült táncfesztivál zajlott le egyetemünkön az elmúlt héten. A találkozóon részt vett a Bihari János táncgyűttes és népi zenekar, az Építők szakszervezete központi együt-

tése, a vegyipari szakszervezet Bartók Béla együttese és népi zenekara, a BM, országos tűzrendészeti parancsnokság zenekara és egyetemünk népi együttese.

„Ifjúság a szocializmusért” — a passzivitás ellen

A pénzügy II/1 munkájáról

A „Közgazdász” előző számaiból megismerkedhettünk néhány KISZ-csoport munkájával, konkrétan azzal, hogyan teljesítették az „Ifjúság a szocializmusért” mozgalomban tett vállalásaikat. Meglehetősen vegyes kép tárult szemünk elé, bár voltak túlnyomóan jól dolgozó és voltak rosszabbul dolgozó csoportok. Általános észrevétel azonban az, hogy egy csoporton belül igen eltérő a vállalások teljesítése. Önként adódik a kérdés: mi lehet ennek az oka, és hogyan lehetne a felmerülő problémákat minél jobban és gyorsabban megoldani. Próbáljuk ezt a kérdést — a teljesség igénye nélkül — konkrét példán, a második évfolyam pénzügy I csoport munkáján keresztül megközelíteni.

A félév utáni vállalásokat kiértékelő KISZ-csoportgyűlésen kiderült, hogy nálunk sem mutatnak egységes képet a teljesítések. Ez mintegy vetülete annak, hogy maga a csoport sem teljesen egységes. Gondolom, másutt is ez a helyzet: aktív mag, passzív mag, egy-két érdekes, besorolható ember. Főleg az utóbbiak érdemelnek kissé több figyelmet, hisz jóval „összetettebb” egyének, mint a passzívak, arról nem is beszélve, hogy maguk is igyekeznek problémáikat feltárni. Itt van például Bankós Gyula. Nem KISZ-tag, a társadalmi-szervezeti munkákban, az „Ifjúság a szocializmusért” mozgalomban nem vesz részt. Van viszont egy igen pozitív tulajdonsága: bármilyen problémája van, bátran felveti, még akkor is,

ha az nem esik egybe a helyes állásfoglalással. Ezzel módosít ad a kérdések lehetőség szerinti tisztázására, s ez azoknak a hallgatóknak is használ, akikben esetleg ugyanez a gondolat felmerült, csak nem tették fel. S ezzel el is értünk az oly sok bajt okozó passzivitáshoz. Nem tudjuk, hogy egyéniség, nevelés, vagy a régi környezet hatása (vagy ezek együttesen) okozzák-e, de a mi csoportunkban is megtalálható az a bizonyos „passzív mag”. Hogy ez mennyire káros, mind a csoport aktivitására, mind pedig — és főleg — magukra a passzív hallgatókra, azt hiszem nem is kell különösebben hangsúlyozni. Ugyanis ezek a hallgatók passzivitásukat nem korlátozzák a politikai körre, vagy a KISZ-csoportgyűlésekre, hanem ugyanolyanok a szemináriumokon is. Maguktól még véletlenül sem jelentkezik a kérdésekre és a felszólításra is, csak lassan, akadozva felelnek, pedig — és ez nagyon érdekes — legtöbbször nem is a készüléssel van a baj. Jó lenne, ha ezek a hallgatók a KISZ-nyújtotta lehetőségeket jobban megragadnák arra, hogy egy kicsit jobban hozzájáruljanak önálló gondolataik kifejtéséhez, beszédességük csiszolásához. Vannak persze olyanok is, akiknek másban keresendő a hiba, akik nem mindig hallgatók például tízpercekben, vagy — még ilyen is van — egyes órákon. Meghallgatják a felvetett kérdéseket, a válaszokat is, csak maguk nem vesznek részt a vitákban. A fentiekben szoltunk Bankósról, aki nem vesz

részt semmiféle szervezett dolgan, de mindenről van véleménye, amit meg is mond. Eppen ellenkezője Muhoray Hilda, igen aktív közönség-szervező már első kora óta, jól is tanul, csak egész magatartása apolitikus. Reméljük, hogy felvétele a KISZ tagjainak sorába hozzásegíti őt hibája felszámolásához. A többiekre nem térünk ki név szerint. Körülbelül fele-fele arányban oszlanak meg az aktív és passzív csoportok között. Politikailag a legkomolyabb segítséget Alaczi Lászlóné nyújtja a csoportnak, mind az egyéni beszélgetéseken, mind pedig a politikai köröket tekintve. Ez utóbbiban látjuk a passzivitás felszámolásának eszközeit, melyet sikeresen alkalmazva, reméljük, hogy a továbbiakban a csoport minden téren komolyabb eredményeket fog elérni. Felhagynak az eddigi módszerekkel (kiselőadás és az azt követő hozzászólások), mert ez csak néhány ember készülését jelentette, e helyett rendszeres újságolvasáson alapuló politikai tájékozottságra támaszkodva kívánjuk elérni, hogy mindenki legyen részt a vitákban. Ezért a politikai kör vezetője (vagy más) vitaindító kérdéseket fog feltenni, s megkérjük az eddigi passzív hallgatókat, hogy fejtsek ki véleményüket.

Ezzel kapcsolatban kérjük azokat a KISZ-csoportokat, ahol jól halad a politikai munka, hogy közöljék módszereiket a többiekkel, így az általuk megszerzett jó tapasztalatokat más csoportok is hasznosíthatják.

Endreffy Miklós

A TANANYAGOK IDEOLÓGIAI SZÍNVONALÁRÓL

Újszerű és egyetemünkön közérdekű kérdésekre számotartó kérdés szerepelt az általános-kari MSZMP alapszervezet legutóbbi taggyűlésén. Az oktató-nevelőmunka ideológiai problémái közül a tananyagok korszerűsítésével jól összekapcsolható eszmei ideológiai színvonal emelésének néhány gyakorlati példájáról szólt a beszámoló, és a hozzászólások.

A beszámoló megállapította, hogy a tananyagok ideológiai színvonalával való törődés még nem vált rendszeressé, keveset foglalkozott eddig ezzel a pártszervezet is, de különösen alkalomszerű volt az állami vezetés ilyen irányú tevékenysége. A tanszékek tevékenysége is még kezdeti, bár az utóbbi időben több figyelemre méltó dolog történt. Például a nemzetközi jegyzeteket külső meghívottakkal vitatták meg, a gazdaságtörténet középkori anyagát kiegészítették a legújabb kutatások alapján, a politikai gazdaságtan tanszéken pedig a szocializmus jegyzetanyagát beszélgették meg. Ez azonban kevés, s csak az állami utasítások lelkiismeretesebb végrehajtása sokkal jobb eredményeket hozhatott volna. (Itt a korszerűsítéssel és a nacionalizmus tárgyalásával foglalkozó tanszéki értekezleteket bírálja a beszámoló). A nacionalizmust tárgyaló értekezletek két általános hibájára hívta fel a figyelmet a beszámoló, az egyik, hogy néhány esetben mesterkélt erőszakolják oda a problémát, ahová nem való, a másik észrevétel pedig, hogy csak negatív oldalról közelítik meg a nacionalizmust, elhanyagolva a hazafiság és az igaz hazafisághoz kapcsolódó proletárinternacionalista vonatkozásokat.

A beszámoló ezután néhány jegyzet ideológiai gyengeségéről, apróbb hibáiról beszélt, s erről folyt a taggyűlés vitája is. Érdekes módon merült fel az átfedések hatása, az, hogy bizonyos felületességre ösztönözhetnek egyes hallgatókat. Elég élesen teret kapott az adatok megbízhatósága, friss-

sége. Végül egy hallgató érdekes hozzászólásában mutatott rá, mennyire meglehető a nacionalizmus elleni küzdelmet, ha egyes tananyagok, egyes előadások eltűnővé válnak „szépítve” tárgyalják hazánk nyersanyagszegénységét.

De jó, hogy ilyen közel a Duna-part

Figyelem!

Egyetemünk a IX. kerület vállalataival, intézményeivel együtt vesz részt a május elseji felvonuláson. Gyülekezés délelőtt fél 11-kor VII., Murányi u. 16-20. számú ház előtt. Az egyetem tanárai, dolgozói, hallgatói együtt vonulnak, tizes sorokban. Előttnik az ÉKITI dolgozói lesznek.

Közös színházlátogatás az Április 4 gépgyáriakkal

Nem akartam cikket írni, de beszélgetés közben Péter megemlítette, hogy csoportjuk felvette a kapcsolatot az Április 4 Gépgyár szereldejének KISZ-fiataljaival, akik a közelmúltban jól sikerült látogatást tettek az egyetemen. A téma felkeltette érdeklődésemet, beszélgető társból riportert lettem és Izsák Péter, a belker. II/1. KISZ csoportvezetője — riportertany.

Először mi mentünk ki a gyárba. A munkásfiatalok igen kedvesen fogadtak, végigvezettek a gyáron, minden kérdésünkre pontos és szíves választ adtak. Április 14-én viszonztuk a vendéglátást. Tizen jöttek el, akiket körülvettünk az egyetemen, megmutattuk az előadókat, az olvasótermet stb. Utána terített asztalnál elbeszélgettünk. Sok kérdést tettek fel az egyetem életéről, történetéről. Mi munkájukról, a gyár életéről, történetéről kérdés-ködtünk. Megbeszéltük, hogy a hó folyamán együtt nézzük meg a Kaukázusi krétakör című darabot. Kellemesen eltöltött három óra emlékével búcsúztunk egymástól. Külön dicséret illeti a lányokat, akik Gátos Brigittával az élükön az összejövetelre berendezték a szakszervezeti klubot, sütöttek, egyzóval kellemes környezetet teremtettek.

Az összejövetelen a csoport majdnem teljes létszámmal megjelent. Remélhető, hogy aktivitásunk e kapcsolat jegyében erősödni fog.

L. S.

Tantárgyakról — fegyelemről

Megbeszélés a levelezőkkel

Az elmúlt félévben László Imre rektorhelyettes elvtárs jól sikerült megbeszéléseket folytatott esti hallgatóink képviselőivel évfolyamonként, a tanszékek képviselőinek részvételével. Ezeket a találkozókat e félévben is megrendezték. Mi ezúttal a III. évfolyam számára megtartott értekezletről számolunk be, amelyet Megyeri Endre elvtárs, az ipari kar dékánhelyettese vezetett.

Az ilyen értekezleteken a résztvevők mondanivalójának zöme rendszerint két-három tantárgy köré csoportosul. Most a III. évfolyamon az elméleti történet és a számvitel állott az érdeklődés középpontjában. Többen foglalkoztak a számvitel-előadásokkal. Úgy vélték, hogy változtatni kellene az előadás módszerén. Azt tartanák helyesnek, ha az előadó szorosabban tartaná magát a tankönyvhöz és több gyakorlati példát dolgozna ki. Kérték egy-egy nagy példa részletes kidolgozását, továbbá fakultatív gyakorlatok és konzultációk tartását is. Megemlézték, hogy a könyvvitelben bizonyos változások történtek, amelyekhez a könyv nem alkalmazkodhatott, ezért valamilyen kiegészítést kellene kiadni, hogy a szigorlaton ebből ne legyen nehézség.

Nehéz az elméleti történet

A legtöbb hozzászólás a közgazdasági elméletek története tárgyával volt kapcsolatos. A hozzászólók foglalkoztak a könyvvel, az előadással és a kettő kapcsolatával. A könyvet nehéznek tartják. Úgy találják, hogy az előadások jelentős mértékben eltérnek a könyvtől, de magát az előadást is túl gyorsnak, tömörnek, nehezen követhetőnek tartják. Az egyik felszólaló szerint a tananyag-nak nincs kiemelkedő vezetője, túlságosan enciklopedikus. Többen aggályokat fejeztek ki amiatt, hogy az előadásban olyan ismeretek is vannak, amelyek a könyvben nem találhatók meg. Kétségeik vannak afelől, hogy ezeket valóban meg fogják-e a vizsgán követelni, tekintettel arra, hogy a vidékiektől úgy sem lehet megkövetelni. A tanulás megkönnyítése érdekében új-mutatatót vagy vázlatot és el-

lenőző kérdéseket kértek a hallgatók.

Az első félév elején az évfolyam hallgatóinak az általános statisztika tantárggyal kapcsolatban is voltak aggályaik és fokozott segítséget kértek a tanszéktől. Amellett, hogy a tanszék a tankönyv mellett bővebb példátartást és új-mutatatót bocsátott a hallgatók rendelkezésére, a második félévben, az óraszámot is sikerült felemelni és fakultatív gyakorlatokat is iktattak a tanrendbe. A felszólaló hallgatók egyöntetűen jónak tartják a statisztikai tanszék oktatási módszereit, az előadásokat és meg vannak elégedve a tanszék által nyújtott segítséggel. Az egyik felszólaló szerint még több gyakorlatra lenne szükség, kisebb csoportokban.

Azt nézik le, aki rendszeren dolgozik?

Az egyes tantárgyakkal kapcsolatos tanulmányi problémák mellett a vitának úgyszólván minden résztvevője foglalkozott a fegyelem kérdéseivel is. Elmondották, hogy a hallgatók többsége rendszeresen látogatja a szombati kötelező foglalkozásokat, de jelentős számban vannak olyanok, akik számára a szombat reggel a hosszú alvás ideje és egyáltalán nem, vagy csak kisebb-nagyobb késéssel jönnek be az egyetemre. A hiányzásoknak és késéseknek igen sokszor nincs következménye, mert a tanszékek ellenőrzése hézagos. De nincs minden rendjén a dékáni hivatalok által rendszerezett ellenőrzés terén sem. A rendszeren bejáró hallgatók kéri a tanszékeket a katalógusok rendszeres megtartására. Az egyik felszólaló azt javasolta, hogy a mulasztók fizetéséből a munkahelyen vonják le a mulasztott óráknak megfelelő hányadot.

A hozzászólásokban arról is szó volt, hogy a munkahelyen milyen mértékben támogatják az esti hallgatókat. E tekintetben nem mindenütt egyforma a helyzet. Vannak megértő, segítőkés felelősök, főleg azok, akik maguk is tanulnak. Több helyen azonban előfordul, hogy nem adják ki a kellő időben a tanulmányi szabadságot. Sok helyen okoz problémát, hogy az

évvégi zárlati munkák egybeesnek a vizsgaidőszakkal. Ilyenkor a vizsgákra való felkészülés emberfeletti munkát kíván.

Katalógus kell

A felszólalásokra Megyeri elvtárs válaszolt. Örövendésnek tartja, hogy a múltban a hallgatóknak mindig sok gondot okozott statisztika tárgyval kapcsolatban — amiből a számszerű eredmények a többi tárgyhoz képest most se túl jók — szinte egyöntetű megelégedést tükröztek a hozzászólások. Ebben bizonyára szerepet játszik a tanszék jó munkája. Az itt szerzett tapasztalatokat a többi tárgyaknál is fel kell használni.

Hangsúlyozta Megyeri elvtárs, hogy az elméleti történetre vonatkozó észrevételeket továbbítani fogják a tanszékhez, többek között azt a kívánságot is, hogy a tanszék adjon ki új-mutatatót a tanulás megkönnyítésére. Megjegyezte továbbá, hogy bár a levelező és esti oktatásban vannak speciális körülmények, itt sem mondhattuk, hogy nem követeljük meg az előadásokat elhangzottakat.

A fegyelemmel kapcsolatos hozzászólásokra válaszolva megjegyezte, hogy bár az egyetem vezetői nem hívták az adminisztratív eszközöknek a katalógusok tartását szorgalmazni kell. A hallgatók fizetését kapnak arra az időre is, amelyet az egyetemen töltenek, tehát a megjelenés éppúgy kötelező, mint a munkahelyen.

A megbeszélés Megyeri elvtárs válaszával véget ért. A vita, melyben a hallgatók részéről Kaszab Pálné, Súlyos Pál, Vámos Ilona, Bíró Miklós, Lindenbach György, Kollár Tibor és Fila Zoltán vettek részt aktívan, feltétlenül hasznos volt. Ha az értekezleten elhangzottakat összehasonlítjuk az elmúlt félévvel, több tekintetben tudunk fejlődést megállapítani. Egyes problémák másképpen jelentkeztek most, mint akkor, az első félévben nagy vitát igénylő kérdések ma már nem szerepeltek a napirenden. Ma már pl. a kötelező foglalkozások rendszerének létjogosultsága nem képezte vita tárgyát. A hallgatóknak a fegyelemről alkotott nézetei is öröndetes fejlődést mutatnak.

Tanulás és kollektív felelősség

A III. éves belkereskedelmi szak válasza, a szak és a szerkesztőség közös megbeszélése

A III. év belkereskedelmi szak csoportgyűlésén beszélt meg a „Közgazdász” március 28-i számában megjelent vitaindító cikket, és ezzel kapcsolatban levelet juttatott el szerkesztőségünkhöz.

A szerkesztőség nem mindenben értett egyet a válaszelevélrel és a csoporthoz hasonlóan szükségesnek látta, hogy megbeszéljük a III. év belkereskedelmi szakos munkájára vonatkozó észrevételeinket. Lapunkban ezt a vitát is ismertetjük.

A „Közgazdász” utolsó számában Párizs elvtárs részletes — vitaindító — értekezletet adott a munkás-paraszt származású hallgatók félévi tanulmányi eredményéről. Sok kérdésben választ kaptunk arra, hogy miért marad el némelykor a hallgatók tanulmányi eredménye az értelmiségi és alkalmazott származású hallgatóké mögött.

A cikket érdeklődéssel olvastuk, de felháborodást váltott ki a cikknek az a része, amely a szak által elért gyenge eredmény okát igyekezett megtalálni. Szeretnénk előrebocsátani, hogy a felháborodást nem a cikkben szereplő tények váltották ki. Teljesen egyetértünk azzal, hogy helyes volt a gyenge eredmény elérék névszerinti megemlézése. Harmadévesek vagyunk, s így joggal tesszük fel a kérdést, hogy ezek a hallgatók, akik 2,16–2,50-es átlagot értek el, hogyan fogják megélni helyüket az életben. Valóban sok volt az utóvizsga a szakon, valóban csak 2,96 volt a munkás-paraszt származású hallgatók átlaga. A cikkíró ezt teljesen helytelenül magyarázza: ... az eredményekre hatással van — véleményem szerint — a cso-

portban uralkodó rossz közösségi szellem. Az számít itt dicsőségnek, ha valaki több tárgyból elégtelenre vizsgázott.” Ebből a magyarázattól pedig — mivel értelmes emberek között egyáltalán nem dicsőség az utóvizsga — a szakra nézve csak egyértelmű következtetést lehet levonni, ez pedig jogosan váltott ki felháborodást. A gyenge eredmények okait igyekezünk feltárni a szakon belül is, mi abban látjuk, hogy az elmúlt félévben igen laza volt a tanulmányi fegyelem, a vizsgákra pedig nem készültünk fel elég lelkiismeretesen. Megbeszéltük azt is, hogy miképpen küszöböljük ki ezeket a hibákat. Ennek eredménye már most is megmutatkozik a tanulmányi fegyelem erősítésében, a szemináriumra való rendszeres felkészülésben. A feltárt hibák teljesértékű elismerése és a kijavításukra való törekvés mellett úgy érezzük, hogy kötelességünk tiltakozni az ilyen megalapozatlan — sőt mondhatnánk felelőtlen — következtetések levonása ellen.

A cikkíró által felvetett másik probléma a szakon belül kialakult szellem kérdése. Igaz-e, hogy a belker III. évfolyamon rossz a csoportszellem? Erre a kérdésre a cikkíró akkor kaphatott volna helyes választ, ha utánanézett volna annak, a szak hogyan vesz részt például a különböző társadalmi munkákban, milyen a politikai foglalkozásokon tanúsított aktivitása, s egyáltalán milyen problémák merülnek fel a csoportban. Ugy gondoljuk, ha ezt megtehetné volna, akkor az általunk is elismert hibák ellenére nem állíthatna volna olyan egyértelműen, hogy rossz.

Végül nagyon szeretnénk, ha felvenné a kapcsolatot a szakkal, személyesen is megismerkedne velünk és meggyőződne állításának téves voltáról.

III. évfolyam, belkereskedelmi szak

Dicsőség-e?

Különösen sérelmesnek tartotta a szak azt a megállapítást, hogy „Az számít itt dicsőségnek, ha valaki több tárgyból elégtelenre vizsgázott.” Valóban el kell ismerni, hogy a megállapítás túlzó, hiszen a szakra — a sok utóvizsga mellett sem — a vágyódás és nemtörődömség a jellemző. Az okra szintén választ ad a fenti levél a következőkben: „Mi abban látjuk, hogy az elmúlt félévben igen laza volt a tanulmányi

fegyelem, a vizsgákra pedig nem készültünk fel elég lelkiismeretesen.”

Jellemző például, hogy az elmúlt félévben a szak hallgatóinak nagy része maximálisan kimerítette a „katalógus keretét” és a 2-es csoportban előfordult, hogy tudományos szocializmus szemináriumot a hallgatók felkészületlensége miatt nem tudtak tartani.

Jobb későn, mint soha

A válaszelevél mellett a vita is rámutatott arra, hogy bár a rossz eredmény egyik oka a nem megfelelő kollektív szellem — ezt mégsem lehet egyértelműen rossznak minősíteni.

(„Hiszen — mondták a felszólalók —, ha valami közös megmozdulásról van szó, mi is éppen úgy ott vagyunk, mint más csoportok”. Például 40-en voltak almaszüreten Dánszentmiklóson, 14-en jelentkeztek III. éves létükre a KISZ nyári építőtáborába és az „Ifjúság a szocializmusért” mozgalomban részt vesz a szak többsége. Politikai foglalkozásokon elég aktívak. Különösen jól sikerült a mezőgazdaság szocialista átszervezéséről tartott vitájuk.)

Nem érvényesült megfelelően a kollektív szellem a tanulás, különösen az évközi folyamatok felkészülés ösztönzése,

elősegítése téren. Így fordulhatott elő, hogy csak a szomorú vizsgaeredmények után ébredt fel a csoportban a felelősségérzet, és kezdtek foglalkozni az eredményekkel, a tanulással. (Meg kell említeni, a szakon belül korábban is volt olyan törekvés, hogy kisebb csoportok között közös képzések vizsgákra politikai gazdaságtanból, elméleti történetből, jogból s a vitán maguk is úgy látták, hogy ez a későbbi vizsgaidőszakban elkezdett közös munka elég eredményes volt.)

A hibák kijavításában első lépés a vizsgaeredmények és a feladatok egyénekenkénti megbeszélése volt. Ezeket a megbeszéléseket és egyébként is, az egészséges közszellem kialakításában sok segítséget nyújt a III. év belkereskedelmi szaknak a szakvezető tanszék, Polgár Sándor elvtárs és a KISZ-szervezet. A megbeszélések azt mutatják, hogy a csoportban ha később is, de felébredt a felelősségérzet, s kiderült az is, hogy a jövőben mindenki javítani, változtatni akar tanulási módszerén, eredményein.

A sorozatos bírálatok után az a reális kép alakult ki a szak munkájáról, hogy

rosszabb a híreik, mint a valóság, és a kicsit elkeseredett szemrehányások között is őszintén küzdenek a felismert hibák ellen.

Ez az álláspont vita során alakult ki, ezzel a III. év belkereskedelmi szak és a szerkesztőség egyetért.

Ragyogóan sikerült a hétnyelvű klubdelután

Március 19-én délután tartották meg hétnyelvű klubdelutánjukat a Nyelvi Intézet vezetésével az egyes nyelv-csoportok. Az orosznyelvű üdvözlés után orosz, német, arab, angol, francia, spanyol és kínai nyelvű műsorszámok következtek. A gondosan előkészített számok nagy sikert arattak, különösen a negydedévesek négy nyelvű szellemi öttusája. A szellemi tornán Dudás Péter, Dávó Miklós és Virág István triója lett az első, a második hármas pedig Sári Szabó Béla, Kiss László és Koszonits László lett. A szellemi öttusázók értékes könyveket kaptak, s ugyancsak ezen a klubdelutánon ismertették a német fordítási verseny eredményeit. A kezdők csoportjában első díjat senki sem érdemelt. Gombóc Zoltán és Sudár János első-

évesek nyerték a második helyezést, Lipták Sándor, Paár Róbert és Muhoray Hilda a harmadikat.

A haladó németetek közül első lett Weidinger Mária, második Dudás Péter, a harmadik helyet itt is megszerták Gábris Ilona és Német Pál között.

A klubdelutánon a számos érdeklődő között részt vettek a kereskedelmi kar vezetői és a pártbizottság képviselői is. Bognár József dékán ott megköszönte a rendező tanárok és diákok, valamint a szereplők lelkes munkáját, egyetemünk pártbizottsága pedig lapunkon keresztül fejezi ki elismerését és köszönetét a Nyelvi Intézet oktatóinak és a szereplő hallgatóknak ezért a sikeres, a proletár internacionalizmus szellemét ápoló klubdelutánért.

Diák az űrben MAJD A HOLDBAN...

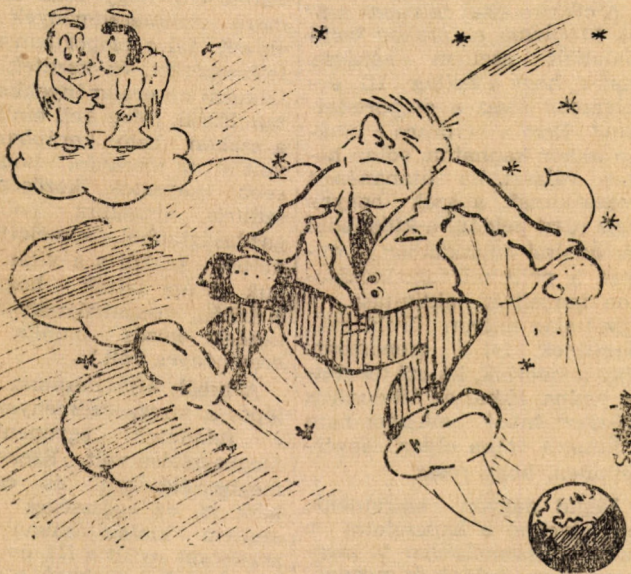

Végre, itt tanulhatok

Meglepő tábla

Másodévesek figyelem

Újabb űrrepülés? Nem, statisztika vizsga!

Négy tanulmány

az ipargazdaságtan TDK előtt

A tudományos diákkörökről lapunk legutóbbi számában megjelent cikk szerzőjének kiemelt feladatát az ipargazdaságtan tanszék mellett működő kör munkájával — ugyanis akkor a cikkben a mi munkánkról nem volt szó.

A tudományos diákkör eddig is szépszámmal vonzott érdeklődő hallgatókat. Ebben az évben több mint 30-an kapcsolódtak be a TDK munkájába. Az üléseken általában a hallgatók, vagy a meghívott külső közgazdászok tartanak előadásokat, lehetőleg olyan témakörökből, amelyeket az egyetemi tananyag csak futólagosan érinteni, vagy esetleg teljesen kihagyni. Természetesen az előadások tematikáját oly módon választjuk meg, hogy a sokrétű differenciált szakmai tájékozódást tegyék lehetővé.

Ez év első előadásán egy végzett hallgatónk — aki jelenleg az Egyesült Államokban dolgozik — a *Holerit gépkönyvelésről és a matematika szükségességéről* számolt be. Másik végzett kollegánk a *matematika és nyelvtudás jelentőségét* elemezte a közgazdaságtanban.

A TDK-ban sokan foglalkoznak önálló téma feldolgozásával, amelyeket részben üléseken vitatnak meg, részben pedig konferenciára készítenek. Munkájukat elősegíti a tan-

szék, amely rendszeres konzultációt biztosít számunkra, és rendelkezésünkre bocsátja a megfelelő szakmai irodalmat.

Ez évben már négy figyelemre méltó tanulmány ismertetésére került sor, melyet a negyedéves hallgatók dolgoztak ki. Kiemelkedik közülük Kovács Emília előadása a *műszaki mutatók és azok méréseinek ismertetéséről*. Tanulmányának jelentőségét növeli az, hogy a téma ilyen alapos rendszerezése és összefoglalása nem található meg a jelenlegi közgazdasági irodalomban.

A TDK rendszeres kapcsolatot tart fenn a *Laboratóriumi Felszerelések Gyárával*. Az üzem kérésére a hallgatók számításokat végeznek a szerzőkkel együtt a gazdaságosságáról.

A szeptemberi TDK konferenciára a tanszék pályázatot hirdetett meghatározott témakörökkel. Reméljük, hogy TDK körünkben minél többen vesznek részt a pályázati munkában és jól sikerült tanulmányaikat ismertetni fogják a konferencián.

Dér Ilona

KÖZGAZDÁSZ

a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja.
Cím: IX., DIMITROV TÉR 8.
Telefon: 186-850/138 m.
Szerkesztő: Bögre Katalin
Kiadja: Hírlapkiadó Vállalat
Készül a Szikra Lapnyomdában
Megjelenik 2 hetenként

S P O R T

EGYETEMÜNK SPORTJA

III. Sportlétesítményeink helyzete

Az előző számban megjelent cikkben a tömegsporttal foglalkoztam, és a tömegsport hiányának főbb okaiként három tényezőt jelöltem meg: Ezek közül most a legfontosabbal, a létesítmény helyzettel szeretnék foglalkozni. A rendszeres és eredményes tömegsporthoz nélkülözhetetlen a munkahelyhez közelfekvő sportpálya és tornaterem. Külön kiemelném azt, hogy különösen a tömegsportra érvényes ez. Természetesen versenysportot sem lehet létesítmény nélkül üzni, ez azonban bérlettel, vagy más eszközzel megoldható. Viszont, ha tömegsport számára nem tudunk megfelelő, minden időben rendelkezésre álló közelfekvő pályát biztosítani, akkor szinte leküzdhetetlen nehézségekbe ütközünk.

Milyen egyetemünk helyzete ezen a téren?

Rendelkezésre áll egy 20x10-es tornaterem, mely labdajáték céljaira csak korlátozottan alkalmas. Méretei miatt bajnoki mérkőzést nem lehet a teremben játszani. Itt bonyolódhatnak le az első és második évfolyam tornaórái, a cselgáncs- és asztalitenisz-szakosztály edzései, és ebből következően a terem szinte állandóan foglalt. Labdarúgó-, röplabda- és kosárlabda-szakosztályunknak bérelt pályán biztosít edzési és versenyzési lehetőséget a klub. A fentiek alapján megállapíthatjuk, hogy a szakosztályi sport számára a minimális igények kielégítése biztosítva van.

Mielőtt áttérnénk a tömegsport ellátottságának kérdésére, néhány szóval szeretnék azokkal a következményekkel foglalkozni, amelyeket a Kilián-mozgalom vet fel, annál is inkább, mert a jövőben erre a mozgalomra kell építeni a tömegsportot. Leglényegesebb vonását emelném ki ennek a

mozgalomnak, azt, hogy minden eddigi mozgalomtól eltérően, nem kampányszerű, hanem állandó jellegű. Ennek a cikknek nem feladata a Kilián-mozgalom bővebb ismertetése — erre a következő számban kerül sor —, a fentiek illusztrálására mégis szeretnék egy példát hozni:

A Kilián-mozgalom alapjelvényének, a vasjelvénynek a megszerzéséhez 100 pont, két évi időtartam alatti elérése szükséges. A 100 pontot, három, vagy több sportágban lehet összegyűjteni. Egy közepes képességű ember esetében ez azt jelenti, hogy a vasjelvény eléréséhez körülbelül 15-20 versenyen kell indulnia.

Mikor lehet ezt biztosítani? Akkor, ha van megfelelő pálya és terem. Továbbmenvően: *Jelenlegi adottságaink mellett csak két sportágban, asztaliteniszben és kosárlabdában, tudunk versenyt rendezni.* (A sakk nem szerepel a Kilián-mozgalom sportágai között). *Ez kizárja azt a lehetőséget, hogy egyetemünk hallgatói közül bárki is elérhesse, hiszen a fent említett nagyszámú verseny rendezése jelenlegi adottságaink mellett képtelenség.* Megállapíthatjuk végül azt, hogy a tömegsport eddigi nagyon korlátozott voltának főokozója a létesítményhiány, és ezért az eddig elért nem kielégítő eredményeket relatívan kell megítélni. A jövő sportmozgalmát, a Kilián-sportmozgalmat tekintve világos, hogy ha nem tudunk valamilyen módon közeli és az igényeket kielégítő létesítményre szert tenni, úgy vélekedünk, hogy a jövőben a mozgalmunk sikere, hanem egyáltalán a beindítása is.

— Moni! —

KOSÁRLABDA

Férfi mérkőzés:

Közd. Egyetem—Köbányai Sőr	61:55 (24:29)
Pedagógus—Közd. Egyetem	56:50 (25:13)
Közd. Egyetem—GD Hajógyár	65:47 (28:30)

Nagyon nehezen lendült játékba a csapat és főleg nagyon gyengén védekezett az első félidőben. Szünet után megváltozott a játék kepe. Keményen védekezve, gyors

indításokból érték el kosárainkat. Legjobb dobók: Szegedi 27, Gombóc 12, Sörös, Kameniczky 9-9. IV. 16.

Állatorvosok—Közd. Egyetem 69:48 (28:24)

Súlyos vereség. A rangadóra a csapat nagyon gondatlanul készült fel. Kezdőcsapat: Kiss, 4, Gombóc 10, Lutter 13, Sörös 7, Botlik 3, Horváth 3, Szegedi 7.

Az első percekben magunkhoz ragadtuk a kezdeményezést és 80-ra, majd 160-ra vezettünk. Ezt sikerült tartani a féldő végéig, de ezután az ASE vette át a vezetést. Amíg a csapat bírt a erővel, jól játszott és dobott, később egyre kapkodóbbá, enerváltabbá vált a csapat játéka. Hiányzott a csapatból az erő, a keménység úgy a védekezésben, mint a támadásban. A vereség aránya, bár nem tükrözi a két csapat közötti erőviszonyt, ilyen arányban is indokolt.

A tavaszi fordulóban elszünetelt két vereség ellenére is (fordulóval a befejezés előtt) biztos második helyen áll.

Női mérkőzések:

Közd. Egyetem—Bórellató	50:48 (18:15)
Hosszabbítás után	(24:24) (8:6)
Közd. Egyetem—Akkumulátor	51:34 (22:18)
Közd. Egyetem—Szerelőipar	33:48 (20:22)

Hasonló játékokat nyújtottak a lányok is. A második féldő közepére elfáradtak és nem tudtak erő-

síteni a rutinosabb, higadtabb ellenfelel szemben. Kosárlabdák: Szigetvári 21, Szűcs 5, Pallag 4.

A röplabda-szakosztályról

Nyilatkozatot kértünk Schilling Rezsőtől, a röplabda-szakosztály intézőjétől a szakosztály helyzetéről:

— Körülbelül egy hónappal ezelőtt megbeszélésre került sor, melyen részt vettek a szakosztály tagjai, a KISZ-bizottság sportfelelőse és a klub ügyvezető elnöke. Az előzményekről annyit, hogy a csapat talán még sohasem volt olyan nehéz helyzetben, mint most. Két évvel ezelőtt az NB II-ből, tavaly a Budapest-bajnokság I. osztályából estünk ki. Jelenleg a Budapest-bajnokság II. osztályában szerepelünk, és 14 csapat közül a 11-ik helyen állunk.

Mi ennek az oka? Jelenleg az a helyzet, hogy a volt NB II-es csapatból már csak egy játékos van, a többiek eltávoztak. Ezért teljesen új és összeszerelt csapatot kellett versenyeztetni. Reméljük, hogy a Budapest-bajnokság II.

osztályából nem esünk ki. A kiesés elkerülése nagyrészt rajtunk múlik. Minden segítséget megkapunk a klub vezetőségétől. Új edzőt is kapunk, aki sokat javíthat a fogorvosok technikai és taktikai tudásunkon. Megalakult a szakosztályban a KISZ-sejt is, és remélem, hogy ez jelentős változást fog eredményezni a játékosok fegyelmezettségében; rendszeresebb lesz az edzésatlátogatás, a mérkőzéseken való részvétel.

Összefoglalva: legnagyobb feladatunk jelenleg az, hogy elkerüljük a kiesést, és ha ez sikerül, akkor jövőre nagyobb célokat is tűzhetünk magunk elé. Végül arra kérem azokat, akik kedvet éreznek a röplabdázáshoz és hajlandók vállalni az edzéssel járó munkát, jelentkezzenek a testnevelési tanszéken Molnár Sándor elvtársnál.

— M —

Gondolatok egy konzultáció után

Sz. V. Nyemcsinov elvtárs, a Szovjetunió Tudományos Akadémiája elnökségének tagja, az Akadémiai Társadalom-tudományi Osztályának vezetője nemrég Magyarországon járt. Látogatása alkalmával a magyar közgazdászok számára előadást és konzultációt tartott a matematikai módszerek közgazdasági alkalmazásáról; a konzultáción egyetemünk több oktatója is részt vett.

Nyemcsinov akadémikus a bevezetőben kifejtette, hogy a szocializmus építésének kezdeti szakaszában a közgazdászok természetesen az új jelenségek minőségi sajátosságait kutatták, az alapvető összefüggéseket igyekeztek feltárni. A mennyiségi törvényszerűségek megállapítása, a tétel matematikai formában történő megfogalmazása ebben az időben alárendelt szerepet játszott. Erőteljesen azonban megjegyezni, hogy bizonyos területeken — így az ágazatközi termelési kapcsolatok területén — a szovjet közgazdászok már az 1920-as években jelentős sikereket értek el a kvantitatív módszerekkel végzett kutatásban, és eredményeiket a későbbi években a tőkés országok közgazdászai is felhasználták.

A fejlődés jelenlegi szakaszában éppen a népgazdasági összefüggések konkrét, mennyiségi meghatározásának igénye került előtérbe. Nyemcsinov elvtárs idézte Nyeszmejanov akadémikus, a Szovjetunió Tudományos Akadémiája elnökének szavait, aki arra hívta fel a közgazdászokat, hogy tegyék a közgazdaságtudományt egzakttudománnyá. Ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a matematikai módszerek eredményes alkalmazása csakis a szocializmus politikai gazdaságtanának törvényei alapján, a minőségi

elemzéssel szoros összhangban képzelhető el.

A közgazdászoknak fel kell figyelniük arra, hogy új, speciális alkalmazott tudomány van keletkezésben a politikai gazdaságtan, a tervezés, a matematika és a statisztika háttérterületén. Ezt a tudományt Nyemcsinov akadémikus, a szovjet ökonometria és a tervmetria kifejezésekkel jelölte meg.

A Szovjetunióban ma már széleskörű kutatómunka folyik a „tervmetria” területén. A Matematikai Módszerek Közgazdasági Alkalmazását Kutató Laboratóriumban (melynek igazgatója Nyemcsinov elvtárs) és más intézményekben mintegy tízfajta matematikai modell megszerkesztésén és a paraméterek becsülésén dolgoznak. Ugy gondolom, a munka méreteit ez az egyetlen adat is beszédesen jellemzi. A munka máris értékes eredményeket hozott: matematikai módszerekkel oldották meg pl. a szocialista árképzés és ártervezés egyik régóta vitatott problémáját. Fény derült arra, hogy a mátrixok alkalmazása tervezésben nem csupán népgazdasági szinten, hanem a tervezés alsóbb lépcsőin, így az iparvállalati tervmunkában is igen eredményes lehet.

A konzultáció tanulsága alapján szinte magától vetődik fel a kérdés: mit tétünk eddig Magyarországon ezen a területen, mi a további teendő? Ökonometriai jellegű kutatómunka hazánkban is folyik és a kezdeti eredmények biztatóak. Különösen az ágazati kapcsolatok mérlegével kapcsolatos munkálatokra jehetünk jogosan büszkének. A szaksajtóban megjelent cikkek tucatjai bizonyítják, hogy a mérleg kioldozása és a technológiai koefficiensek mátrixának invertálása milyen terméke-

nyitőleg hatott közgazdászainkra. Összinté elismeréssel nyilatkozott munkánkról Nyemcsinov elvtárs is, a „Figyelőnek” adott nyilatkozatában. Szeretném itt idézni ennek a nyilatkozatnak bűcsűszavait: „Természetesen, úgy gondolom, hogy — csakúgy, mint nálunk a Szovjetunióban — itt is szükség van az alapos, sokoldalú közgazdasági propagandára, az új módszerek fokozottabb terjesztésére, s a hozzáértő szakemberek tervszerű képzésére és munkábaállására.”

Ezzel egy bennünket valóban közelről érintő problémához jutottunk. Egészen természetesen, hogy az újfajta munka új típusú szakemberek képzését teszi szükségessé. A Szovjetunió három városának négy egyetemén, illetve főiskoláján már folyik a közgazdász-matematikások oktatása és megindult a munka más országokban is. A prágai Közgazdasági Főiskolán pl. már az elmúlt tanévben új tanszék alakult, a „Tudományos Programozás Tanszéke”, melynek feladata új tananyagok kidolgozása.

Milyen erőfeszítések történtek egyetemünkön annak érdekében, hogy lépést tartson a fejlődéssel, idejében és kellő felkészültséggel rendelkező szakembereket bocsássunk a népgazdaság rendelkezésére? Ugy gondolom, itt kettős feladat áll előttünk: egyfelől tervmetriai alapismereteket kell nyújtánunk minden szakon hallgatóinknak, másfelől a matematikai módszereket kiválóan ismerő és alkalmazni tudó specialistákat kell nevelnünk. A kezdeti lépések már mindkét irányban megtörténtek. Az elmúlt tanév folyamán felülvizsgálták és gyökeresen átdolgozták a matematikai oktatás anyagát (minden szakon) éppen a korszerű közgazdasági alkalmazás szellemében. Az idei tanévben új specializáció indult, közgazdaságmatematikai szakemberek képzése céljából.

záció indult, közgazdaságmatematikai szakemberek képzése céljából.

A kezdeti eredmények ellenére úgy vélem, hogy a dolgozó jelenlegi állásával nem lehetünk teljesen elégedettek. Világosan kell látnunk ugyanis, hogy a matematikai oktatás reformja önmagában még nem oldja meg a kérdést. A hallgató — miután a szükséges matematikai ismereteket elsajátította — meg kell tanítanunk arra, hogyan lehet a matematikát a közgazdasági tudományban felhasználni.

Ilyen tananyag kialakításához közgazdászok, matematikusok és statisztikusok tervszerű szervezett együttműködése szükséges. Nincs tudomásom arról, hogy egyetemünkön ilyen munka megindult volna. Nem világos előttem, milyen célt szolgált a matematikai oktatás reformja, ha nem történik intézményes gondoskodás erre épülő további tananyagok kidolgozásáról, egy részt az összes szakon, más részt a matematikai specializáció vonatkozásában. Véglegesen akkor látnám megoldottnak a kérdést, ha önálló tanszék alakulna, amely kezdetben a tananyagok kidolgozásával és oktatásával foglalkozna, később pedig hozzá látna a tudományos munkához is.

Ugy gondolom, helyes lenne ha ezt a kérdést a Közgazdász napirenden tartaná, és alkalmas időben októbernek, hallgatóinknak, a gyakorlati és tudományos területen dolgozó közgazdászoknak, fejtse ki véleményüket: szükségesek-e és ha igen, milyen további intézkedések az említett területen. Helyes lenne a kérdést összekapcsolni a felsőoktatás reformjával, amelynek végrehajtása éppen jelenleg van folyamatban és alapkövetelményként tűzi ki a tananyagok korszerűsítését.

Dr. Párniczky Gábor